

Zpráva o ověření programu v praxi závěrečná

I.

Příjemce	Salesiánský klub mládeže, z.s. Dům Ignáce Stuchlého
Registrační číslo projektu	CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008149
Název projektu	Programy pro školy - rozvoj kompetencí pro demokratickou kulturu
Název vytvořeného programu	O co ti v životě jde?
Pořadové číslo zprávy o realizaci	7

II.

Místo ověření programu	Datum ověření programu	Cílová skupina, s níž byl program ověřen
Horní Lideč	4.- 6. 8. 2021	Junák-český skaut 6. středisko Zlín
Dům Ignáce Stuchlého	29. 9. - 1. 10. 2021	ZŠ Vyhlídka Valašské Meziříčí
Dům Ignáce Stuchlého	29. 9. - 1. 10. 2021	ZŠ Vyhlídka Valašské Meziříčí

III.

1. Stručný popis procesu ověření programu

a) *Jak probíhalo ověření programu (organizace, počet účastníků, počet realizátorů atd.)?*

Ověření probíhalo během třídních pobytových kurzů v Domě Ignáce Stuchlého, kde je zajištěno ubytování a stravování. A dále také na skautských táborech o letních prázdninách (ověřování touto formou bylo zařazeno jako náhradní termíny místo období nejpřísnějších covidových opatření, kdy jsme nesměli pobytové kurzy pořádat). Počet účastníků, cílová skupina a realizátoři programu jsou uvedeni v následující tabulce:

Termín	Škola	Počet žáků	Tým
4.- 6. 8. 2021	Skauti Zlín, Horní Lideč	14	Bc. Aneta Češková, Bc. Christine Urbanová, Matyáš Jurák.
29. 9. - 1. 10. 2021	9. A ZŠ Vyhlídka	21	Bc. Cristine Urbanová, Matyáš Jurák, Tereza Mucková.
29. 9. - 1. 10. 2021	9. B ZŠ Vyhlídka	25	Amálie Vojáčková, Václav Větrovský, Mgr. Pavel Caha.

Dotazníkové šetření probíhalo ve 3 fázích. Před kurzem, po skončení kurzu a hodnocení s *odstupem několika týdnů*. V první fázi bylo zjišťováno před-porozumění a připravenost/motivace účastníků na program. V další fázi bylo vyhodnoceno, jak byl program účastníky přijat a jaký měl reálný dopad.

Zásadním faktorem tohoto ověření bylo, že jsme jej nerealizovali na školních kolektivech s kterými obvykle pracujeme během školního roku, ale ověření proběhlo také během letních táborů. Bylo to z důvodu, že jsme v roce 2021 od ledna až do května nemohli organizovat pobyty s mládeží kvůli situaci Covid 19. Proto jsme se rozhodli ověření zrealizovat během prázdnin a na podzim roku 2021.

b) *Jaký byl zájem cílové skupiny?*

Zájem cílové skupiny byl ve srovnání s prvním ověřováním větší. Účastníci byli na téma naladění a hodnotili jej jako aktuální ve svém životě. Narozdíl od předchozího ověření, účastníci ještě nebyli přijati na střední školy, takže stále aktivně řešili, jak se svým životem naložit. Stále u účastníků převládala nenaplněná potřeba komunikace a sdílení. Mimo téma budoucnost účastníci aktivně řešili téma znovu-navazování třídních vztahů a obnovování vzájemné důvěry.

c) *Jaká byla reakce cílové skupiny?*

Reakci cílové skupiny byla pozitivní. Témata i způsob zpracování hodnotili jako zajímavý. Pod-téma, které nebylo přijato se zaujetím je sebepoznání. Účastníci zatím nedokáží reflektovat sami sebe

hlouběji než na úrovni dobrých a špatných vlastností. Čtyři účastníci hodnotili aktivitu *Lod' na moři*, která je zaměřená na sebepoznání, jako zajímavou. Další účastníci nehodnotili aktivitu ani pozitivně, ani negativně - neměla na ně velký dopad, což je obdobný výsledek jako u prvního ověření. Pro účastníky byly zajímavé především pohybově zpracované aktivity, například *InTime*.

V dotaznících účastníci kurz hodnotili slovy jako *radost, hluboké myšlenky, skvělý kolektiv, pohoda, bezpečí, únava, překonání sebe sama, stmelení apod.*

2. Výsledky ověření

a) Výčet hlavních zjištění/problémů z ověřování programu:

Hlavní cíle byly naplněny. Zamyslet se nad vlastní budoucností, důležitými hodnotami pro život, reflektovat dovednosti plánování času, aktivního rozhodování, zmínit problematiku strachu. Potvrdilo se zjištění již z minulého ověření, ale také z jiných témat (1. *Dotni se sebe* a 2. *Jsem jaký jsem*), že sebepoznání není účastníkům této věkové kategorie blízké. I přesto jej necháváme zařazené v programu. Téma sebepoznání je důležitým bodem pro rozhodování o budoucím životě a také pro dobré utváření vztahů a proto v programu nesmí chybět i přes menší oblíbenost aktivit s ním spojených.

b) Návrhy řešení zjištěných problémů:

K aktivitám, které byly zaměřeny na individuální práci, přidáme prvek sdílení a vzájemné komunikace účastníků. V částech programu, kde potřebujeme, aby účastníci pracovali samostatně a zamýšleli se, budeme pracovat s úpravou prostředí. Dále budeme upravovat detaily v jednotlivých aktivitách, které se v průběhu ověřování ukázaly jako problematické.

c) Bude/byl vytvořený program upraven?

Cíle kurzu, harmonogram i dramaturgie kurzu zůstávají stejné. Mění se pouze detaily v průběhu jednotlivých aktivit.

d) *Jak a v kterých částech bude program na základě ověření upraven?*

Aktivita Klubíčko

- *Otázky byly pro účastníky nesrozumitelné. V porozumění jim bránilo užití cizích slov. Otázky budou upraveny tak, aby byly pro účastníky srozumitelné po prvním přečtení.*

Aktivita Železniční uzly

- *Ověřením se zjistilo, že používání barevných nálepek je nepraktické. Zároveň se ukázalo, že je aktivita pro účastníky příliš snadná a zvládnou ji za kratší časový limit, než jsme původně předpokládali, proto bude upravena obtížnost aktivity.*

Aktivita Lod' na moři

- *Aktivita Lod' na moři je zaměřená na sebepoznávání, což jak bylo zmíněno výše, není pro účastníky příliš atraktivní téma, které nejsou schopni prožít do hloubky.*
- *Při aktivitě docházelo k neustálé komunikaci mezi účastníky v době, kdy měl každý účastník pracovat samostatně.*
- *V aktivitě budeme dále pracovat s úpravou prostředí tak, aby účastníkům nabídla možnost samostatné a nerušené práce.*

Aktivita Legendy Asteru

- *Účastníci měli v aktivitě problém s orientací v pravidlech i herním prostoru. Proto se budeme věnovat úpravě těchto problematických bodů.*

Aktivita Kniha života

- *Aktivita byla zaměřena na to, aby účastníky provedla vědomým procesem rozhodování. Tuto oblast aktivita naplnila velmi dobře. Ověřením se ukázalo, že má aktivita potenciál pomoci účastníkům pojmenovat si své životní hodnoty. Proto jsme se rozhodli toto téma v aktivitě zdůraznit. Změna proběhne ve způsobu vedení zpětné vazby.*

Aktivita In Time

- *Ověřením se ukázalo, že aktivita In Time potřebuje změnu v pravidlech, konkrétně ve stanovení celkového časového limitu pro hru. Účastníci měli při ověření tendence nasbírat si zbytečně velké množství času a celkově nebyli nuceni pracovat se svým časem efektivně. Stanovením časového limitu povede účastníci k lepšímu plánování a rozložení času, tedy i k získání kompetencí v oblasti time managementu.*

Aktivita Malý princ

- *I po úpravách z předchozího ověření se ukázalo, že aktivita není pro účastníky dostatečně zajímavá. Pracovali jsme proto s atmosférou celé hry. Protože se nám ověřením potvrdilo, že účastníky neláká individuální práce na aktivitách, rozhodli jsme se do aktivity přidat prvek společného výtvaru třídy (souhvězdí).*

3. Hodnocení účastníků a realizátorů ověření¹

¹ Vychází z evaluačních dotazníků žáků, učitelů, realizátorů programů – pracovníků neformálního vzdělávání či záznamů z rozhovorů s dětmi, které příjemce uchovává pro kontroly na místě.

a) Jak účastníci z cílové skupiny hodnotili ověřovaný program?

Účastníci měli o program s názvem *O co ti v životě jde* velký zájem. Stejně jako v prvním ověření se ukázalo, že aktivity s individuálním charakterem jsou pro účastníky méně zajímavé, než aktivity, které mohou prožívat společně s třídním kolektivem. Ovšem díky změnám z prvního ověření se ukázalo, že i individuálně laděné aktivity účastníci prožívali ve srovnání s prvním ověřením lépe. Ukázalo se, že účastníci jsou si vědomi toho, že jsou sami tvůrci svého života a ačkoliv naráží na limity, které jejich věk přináší (nezletilost, přání rodičů apod.), jsou sami zodpovědní za to, jestli jsou ve svém životě spokojeni. V dotazníku odpovědělo 75 % účastníků, že si myslí, že již teď mohou svým jednáním ovlivnit svůj život v budoucnu.

Z dotazníků se ukázalo, že kurz pomohl účastníkům ujasnit si, nebo jen otevřít téma životních hodnot. Před kurzem účastníci uvedli hodnoty: rodina, zdraví, přátelství a až potom láska. Na otázku, čeho chtějí účastníci v životě dosáhnout, odpovědělo 71 % účastníků dobré postavení (potažmo kariéra). Dále pak 15 % odpovědělo rodina a 15 % štěstí.

Dalším tématem byl *time management*. Před kurzem odpovědělo 32 % účastníků, že *time management* není jejich silná stránka. 50 % účastníků uvedlo, že chodí včas a pouhých 17 % účastníků uvedlo, že *time management* zvládají skvěle. Po druhé ověření se ukázalo, že s plánováním času má problém 13 % účastníků, poté je 74 %, kteří svůj čas většinou zvládají plánovat a 13 % účastníků, kteří svůj čas dokáží plánovat bez sebemenších problémů. Z dotazníků tedy vyplynulo, že většina účastníků si po druhém ověření programu uvědomila, co *time management* obnáší. Účastníci si byli schopni reálněji vyhodnotit své schopnosti v této oblasti.

Dalším tématem, kterému jsme se na kurzu věnovali je schopnost rozhodovat se. Stejně jako při prvním ověření se potvrdilo, že účastníci dokáží rozlišit důležitost rozhodnutí a podle toho posoudit jeho náročnost. Procentuální výsledky různých typů rozhodnutí je následující:

- co si obléci - před kurzem bylo toto rozhodnutí velmi snadné pro 43 % účastníků, po kurzu pro 45 %. Zároveň se snížil počet účastníků, kterým toto rozhodnutí připadalo obtížné. Před kurzem to bylo 27 %, po kurzu už jen pro 17 %.
- nákup něčeho pro sebe - před kurzem bylo toto rozhodnutí náročné pro 40 % účastníků, po kurzu pro 29 %.
- výběr jídla - před kurzem bylo toto rozhodnutí náročné pro 62 %, po kurzu pro 52 %
- výběr dovolené - před kurzem bylo toto rozhodnutí těžké pro 34 % účastníků, po kurzu už jen pro 25 %
- výběr střední školy - před kurzem bylo toto rozhodnutí náročné pro 16 % účastníků, naopak po kurzu bylo toto rozhodnutí náročné pro 19 % účastníků

V souvislosti s tématem strach uvedlo před kurzem 90 % účastníků, že se něčeho bojí. Po kurzu účastníci v dotazníku uvedli, že jim k překonání strachu pomáhá pomoc blízké osoby (58 %) nebo sebemotivace (29 %). 3 % účastníků uvedli, že neví, jak mohou se strachem pracovat.

b) Co bylo v programu hodnoceno v rámci ověřovací skupiny nejlépe?

Aktivita *Kniha života* je koncipovaná jako simulační a prožitková aktivita, což účastníky zaujalo. Aktivita dovedla účastníky k zamyšlení se nad jejich budoucím životem a pomohla jim uvědomit si hodnoty, na nichž chtějí účastníci svůj život stavět.

Aktivita *InTime* se účastníkům jevila jako nejzajímavější a nejzábavnější. Jednalo se o pohybovou a zážitkovou aktivitu, která nutila účastníky vystoupit z komfortní zóny a nabídla jim silný společný zážitek. Reflexe této aktivity provedla účastníky zamyšlením se nad tématem *Time Management*.

Aktivita Kdo se bojí, nesmí do lesa byla oproti prvnímu ověření a lépe strukturovaná, tudíž se v ní účastníkům lépe orientovalo. Tuto aktivitu účastníci hodnotili jako zábavnou. Reflexe aktivity účastníky provedla tématem strachu v kontextu přemýšlení nad svou budoucností.

c) Jak byl hodnocen věcný obsah programu?

Věcný obsah programu byl účastníky hodnocen kladně. Kromě otevření tématu Budoucnosti program pozitivně podpořil vztahy ve třídním kolektivu a pomohl účastníkům naplnit potřebu prožívat svůj život společně, nejen online. Narozdíl od prvního ověření byl ve druhém ověření kladen důraz převážně na uvědomování si životních hodnot a aktivní přístup k vytváření vlastního života. Tento krok byl hodnocen účastníky velmi kladně.

d) Jak bylo hodnoceno organizační a materiální zabezpečení programu?

Materiálně didaktické pomůcky i další vybavení bylo hodnoceno velmi kladně a to jak se strany účastníků, tak ze strany učitelů.

e) Jak byl hodnocen výkon realizátorů programu?

Výkon realizátorů projektu byl hodnocen velmi pozitivně a to jak se strany účastníků, tak učitelů. Učitelé i další volnočasoví pedagogové hodnotili práci lektorů jako profesionální a jejich přístup k účastníkům jako otevřený, vřelý a laskavý. Účastníky v hodnocení lektorů používali věty např. "Jste moc fajn a zábavní, máme vás rádi.", "Moc děkuji za tento čas, aktivity i lidé byli skvělí.", "Jste nejlepší instruktoři na světě", "Díky moc - pomohlo mi to urovnat si spoustu věcí v hlavě" nebo "Chci hlavně poděkovat za to, jak hezky jste se chovali."

Realizátoři svůj výkon v rámci sebereflexe hodnotili jako zdařilý.

f) Jaké měli účastníci výhrady/připomínky?

Aktivita Klubičko

- *nesrozumitelně položená otázka*
- *v porozumění účastníkům bránilo použití cizího slova*

Aktivita Legendy Asteru

- *náročná a těžko zapamatovatelná pravidla*

g) Opakovala se některá výhrada/připomínka ze strany účastníků častěji? Jaká? Výše zmíněné výhrady se opakovaly nejčastěji.

h) Budou případné připomínky účastníků zapracovány do další verze programu?

Ano, veškeré připomínky účastníků budou zapracovány do finální verze programu.

V aktivitě Klubičko bude změněna formulace otázek.

i) Jak byl program hodnocen ze strany realizátorů programu?

Lektoři hodnotili program jako velice povedený. Změny zařazené z prvního ověření dobře fungovaly. Například zábavná aktivita Kdo se bojí nesmí do lesa byla přesunuta z večera na první odpoledne. To se ukázalo jako vhodné řešení. Účastníky to přímo a nenásilně nastartovalo do tématu. Změny v aktivitě Kdo se bojí nesmí do lesa byly dobře přijaty. Účastníci ji hodnotili jako zábavnou, dynamickou a neobjevovaly se potíže s pochopením pravidel. Aktivita Malý princ byla lehce přepracována a doplněna o zakončení na místě ztišení (nebo na jiném místě s atmosférou), kde účastníci dolepovali svoji hvězdu do nebeského souhvězdí, to se ukázalo jako vhodné zakončení s významovým přesahem, který je možné reflektovat.

j) Navrhují realizátoři úpravy programu, popř. jaké?

Ano, návrhy jsou detailně popsány níže.

k) *Budou tyto návrhy realizátorů zapracovány do další verze programu? Pokud ne, proč? Tyto návrhy budou zapracovány do finální verze.*

l) *Konkrétní výčet úprav, které budou na základě ověření programu zapracovány do další/finální verze programu:*

Aktivita Klubíčko

- *Namísto tří úvodních otázek jsme formulovali otázky dvě.*
- *Také jsme je lépe formulovali, aby byli pro účastníky srozumitelné.*

Aktivita Železniční uzly

- *V této aktivitě změníme pomůcky, avšak zachováme stejný princip. Namísto barevných nálepek budou účastníci používat barevné fixy.*
- *Také účastníkům, kteří se hrou pohybují ve dvojici, svážeme nohy k sobě, čímž zvýšíme náročnost aktivity. Cílem aktivity tedy bude kromě poznávání domu také spolupráce ve dvojici. Aktivita může sloužit zároveň jako ice breaker.*

Aktivita Lod' na moři

- *V aktivitě pracujeme s pedagogizací prostředí.*
- *Pro každého účastníka jsme vytvořili samostatný prostor (jednu matraci), který byl oddělený od prostoru ostatních, což napomohlo k větší soustředěnosti každého účastníka a snížilo potřebu bezprostřední vzájemné komunikace.*

Aktivita Legendy Asteru

- *Pravidla aktivity jsou pro účastníky stále složitá a nepřehledná. Proto pro každou skupinu připravíme vytištěná a zalaminovaná pravidla, které budou moci mít účastníci u sebe po celou dobu hry.*
- *Ve hře byly upraveny přílohy.*
- *K aktivitě navrhujeme přidat i mapu herního pole s vyznačenými místy, kde dělají herní rozhodnutí, nebo kde najdou jednotlivé postavy. Mapa by měla vést ke zlepšení orientace účastníků v prostoru, čímž by se zkrátil i čas potřebný na aktivitu.*

Aktivita Kniha života

- *Účastníky aktivitou provází místo obálky sešit, který symbolizuje jejich Knihu života.*
- *Došlo ke změně cílů aktivity. Nezaměřuje se pouze na rozhodnutí, ale vede účastníky i k pojmenování svých životních hodnot. Tato změna se projevila v reflexi.*
- *V aktivitě je místo peněz použit princip platební karty.*
- *Byla upravena vizuální podoba příloh tak, aby byla pro účastníky zajímavější.*

Aktivita In Time

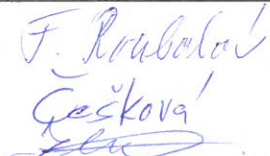
- *V aktivitě proběhla změna pravidel, konkrétně jsme stanovili časový rámeček aktivity.*
- *Účastníkům jsme dali k dispozici pytlíky, které lze zavěsit na řídítko, do nichž si mohou uložit kuchyňské minutky během závodu.*

Aktivita Malý princ

- *Upravili jsme úvodní příběh.*
- *Změnili jsme závěr aktivity - účastníci jdou se svou planetou za Malým princem na Místo ztišení (místo s tajemnou, ale příjemnou atmosférou), kde své hodnoty čtou Malému princovi.*

Poté je přepíše na malou hvězdičku, kterou přilepí na velkou mapu souhvězdí. Mapu souhvězdí poté vystavíme v klubovně.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	Mgr. Marcela Fojtíková Roubalová, PhD. Bc. Aneta Češková Bc. Dagmar Zlámalíková	16. 11. 2021	

